

Stezišce

februar 1966: leto XIV : številka 2

Zive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat' dan,
da koder sonce hodi,
preplr iz sveta bo pregnan,
da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!

Kdo ne pozna imena najslavnjšega slovenskega pesnika, velikega Franceta Prešerna? Ves slovenski narod ga izgovarja s spoštovanjem, ves slovenski narod ga imenuje s ponosom svojega največjega pesnika, zakaj njegove pesni so nesmrtné. Navdušenje in občudovanje prešinja človeka, ki bere te nebeškolepe poezije.

Svojega Prešerna pa ne poznamo samo Slovenci; prvaka slovenskih pesnikov čislajo vsi Slovani. Rusi, Čehi, Poljaki, Srbi, Hrvati in Bolgari so že prevedli Prešernove pesni v svojo materinščino. Nemci imajo vse njegove poezije prevedene v svoj jezik, tudi v italijanščini in švedščini čitamo nekatere.

Prešernove poezije so zaslovene daleč preko mej slovenskega naroda. Naš pesnik-velikan je s svojimi razglasil čast in ime slovenskega naroda po vsem izobraženem svetu. Kozmogočna luč se je razlila neminljiva krasota njegovih pesni malone po vsem širokem svetu in uvrstila tudi naš maloštevilni narod med druge mogočnejše in mnogobrojnejše narode. Kakor imajo ti svoje slavne može, ki so ponosni nanje, tako imamo Slovenci poleg drugih slavnih mož svojega Prešerna, ki je naš ponos in naša čast.

Prešernove pesni so nam dokaz, da je tudi na slovenski zemlji tekla zibelka možu, ki bi kazal nanj vsak narod s ponosom.

Ob odkritju Prešernovega spomenika
v Ljubljani

sestavil E. Gangl

o o o

V Ljubljani, 1905

MODERNA POEZIJA

Polemika o krini v poeziji je zdaj zajela tudi "stezičarje" in zato se mi vsekakor zdi vredno napisati nekaj besed o tem. Vse pogostejši so napadi na tako imenovano "avantgardno" poezijo in njene zastopnike. Zavečati se moramo pri vsem tem, da ima vsaka doba svoj začetek in svoj konec, pri čemer nujno nastopajo njeni predhodniki, najpomembnejši predstavniki in njih sopotniki, in da je čas tisti, ki loči pleve od zrna. Povsem razumljiv je tudi začetni odpor tradicionalistov, ki pa so vseeno včasih preveč zaprti v ozek krog svojega, (pol)preteklega časa, in nočejo ali ne morejo več slediti novim potem. Revoltu v moderni poeziji je vsekakor vzrok tudi kritika, ki je tako ozko izbirala, da so izbrani avtorji postali dogme in merilo ter bili izvzeti iz resničnega raziskovanja.

"Avantgardni" poeziji lete očitki predvsem na račun težko razumljivega izraza in sloga. Sicer pa se zdi, da je razpravljanje o poeziji veliko bolj hvaležen posel kot poezija sama, vsaj pri nas. Naj se vrnem k poeziji! V različnih literarnih obdobjih so različno pojmovali odnos med poezijo in naravo, med poezijo in družbo, njen pomen in vlogo. To je tudi razumljivo, saj vsaka doba s seboj prinese nekaj novega. Novodobna poezija ima res povsem specifičen izraz, a ta je odraz sveta, ki v njem živimo, odklanjanje človeka-robotu in odpor proti zmehaniziranemu življenju. Nepotrebna je razlaga pesniškega teksta, zakaj ta je le to (ali naj bi bil), kar je, umljiv sam po sebi (sam iz sebe) ali pa splah ne, še posebej, če jo da pesnik sam. Kajti s tem, da komentira in razlaga svoje delo, sam sebi mnogo več škoduje kot koristi; prizna namreč, da bi to, kar je izrazil v pesmi, lahko izpovedal tudi drugače - z besedami svoje razlage, pojasnitve, se pravi jasneje, preprosteje in pristneje. Potemtakem za pesem ni bistven njen nastanek in okolje, ki je vplivalo, marveč tekst sam.

Nekateri trdijo, da je moderna poezija nerealna in zlagana. Zlagana zato, ker v njej ni občutiti pesnika samega, in nerealna, ker se v njej filozofske misli vežejo s plehkimi, površinskimi ugotovitvami. Kar ozrmo se okoli sebe in pogledjmo svet! Tudi tu leži odgovor, zakaj je poezija polna

pesništva, zlaganega, kot menijo nekateri. Saj vendar ne bomo pričakovali, da je nastanek pesmi odvisen zgolj od nakučja in inspiracije, se pravi, da jo v trenutnem dožitju zlijemo na papir. Valéry pravi: "Prvi verz pesmi je avtorju podarjen, drugega mora že izdelati sam!" Razumski čas vpliva tudi na poezijo, da je njena zgradba matematično določena, in lahko se zgodi, da avtor šele tedaj natančno ve, kaj je hotel s pesmijo povedati, ko ta že leži pred njim. Prav zato je ravno naslov lahko tisti, ka da pesmi zadnji pečat in ji vlije pravo podobo, pa čeprav z vsebino pesmi na videz nima nobene logične zveze. Umetnik ve, kaj s svojim delom hoče le, če ga analizira; iz tega povsem logično sledi, da mora tudi bralec delo analizirati, če hoče vedeti, kaj hoče umetnik.

Eliot je v eseju "Tradicija in individualni talent" zapisal: "Poezija ne pomeni prepustiti se volji čustev, temveč pomeni beg od čustev; ni odsev osebnosti, temveč je beg od osebnosti." To spet potrjuje trditev, da je treba poezijo jemati takšno, kot je, in ne kot kaj drugega.

Res je sicer, da se v navidezni nezakovitosti, za katero leži resnično umetniško pesnjenje, morda zahtevnejše in še bolj zapleteno od prejšnjih, lahko uveljavljajo verzifikatorji. Med množico poetov danes res ni lahko ločiti resničnih umetnin od manjvrednih, čas pa bo gotovo pokazal njihove značilnosti in vrednosti. Vse te značilnosti, ki oblikujejo avantgardno poezijo, pa so gotovo slika in odraz življenja današnjih dni in jih ne gre zenikati ali odrekati poeziji vsake vrednosti. Prav zares drži tale stavek češkega avtorja Jana Grossmana: Ni se treba bati razvoja v protislovjih, če ne bomo teh protislovij imeli za harmoničen in enoten razvoj.

P.S.: Želeli bi, da začeta polemika ne bi ostala brez odgovorov.

SLAVKO SPLIHAL

Sodelujte v
STEZICAH

Da bi kaj več izvedeli o tem, kaj si naši bralci žele in obe-
tajo od STEZIC, kaj menijo o (kulturnem) življenju v Novem me-
stu in česa najbolj pogrešajo, smo nekatere izmed njih zapro-
sili za kratke razgovore. In kaj smo izvedeli?

POL MINUTE? ^{nikakor}
_{ne} : ODGOVOR, PROSIM!

Prof. VASJA FUIS: Stezice so mi všeč, ker pokažejo mladega
človeka v luči, v kateri ga v kratkih urah med šolskimi klop-
mi težko ali pa sploh ne spoznamo. Zdi pa se mi, da sodelu-
je v Stezicah preozek krog dijakov; verjetno bi tudi kdo
drug hotel in bil sposoben sodelovati, pa mu manjka samoza-
vesti! Vsebina glasila mi je všeč, pogrešam pa več optimiz-
ma v dijaških prispevkih. Osebnostno sem le vneta bralka dobre
literature, kolikor mi dopušča čas; kot literat se nisem še
nikoli poskušala, ker nisem čutila "pesniške" žilice.

Kulturno življenje v Novem mestu je dokaj mrtvo, saj nam le
Mestno gledališče ljubljansko prinaša nekaj duševne hrane!
Pogrešam zlasti koncertov, ki sem jih kot študentka precej
redno obiskovala. Zdi se, da jih Novomeščani na sploh bolj
malo pogrešamo, ali pa nam jih peščica popevkarjev, ki smo
jih kdaj pa kdaj lahko slišali, potešila željo po dobri re-
sni glasbi.

Prof. IVAN BEZNIK: Ne upam si govoriti o tem, kar vidim, za-
to samo nekaj besed o tem, česar ne vidim. V Stezicah ne
najdem nikakršnega teoretičnega interesa. "Mladega literata"
bi morale spremljati kritične refleksije ali pa poljubna ru-
brika, kjer bi slišali preproste odmeve bralcev, ki sicer
niso literarni sodelavci lista. Morda bi bil potreben tudi
prostor za mentorja.

Se ukvarjate (ali ste se ukvarjali) z literaturo?

"Strašno mora biti umetniku, če enkrat spozna, da ga zapušča
talent," je baje nekoč v Degasovi družbi patetično vzkliknil
neki domišljavi in netalentirani slikar. Degas pa je odgovo-
ril: "In še bolj strašno, če tega ne spozna!"

Mislím, da je danes preveč "bolj strašnih"; nočem se prište-
vati mednje.

Kakšno se mi zdi (kulturno) življenje v Novem mestu? Odgovoril
bom v logiki abstraktnega slikarstva:

SREČKO KOKALJ, dijak četrtega letnika ESŠ: Stezice so kar v
redu glasilo; všeč mi je predvsem Mladi literat. Zabavno ži-
vljenje? Na šoli bi lahko kdaj imeli ples, o delu organiza-

cije ZM pa ti kaj več ne vem povedati. Želel bi, da bi imeli mladinski klub, saj nam je zdaj edin zabava le kino. Za naše izvenšolske dejavnosti predvsem ravnateljstvo kaže premalo razumevanja.

JANEZ MIHELČIČ, maturant z gimnazije: Stezice bi bile lahko obsežnejše, prispevki pa so sicer kar dobri. Kulturno in zabavno življenje je pri nas bolj klavrno, manjka nam predvsem mladinski klub. Za različne krožke bi morala ZM bolj poskrbeti, pa tudi profesorji bi lahko kdaj pokazali kaj več razumevanja, predvsem za šport. Res pa je, da je premalo zanimanja tudi med dijaki samimi. O vsem tem se dostikrat veliko govori, pravih uspehov pa ni opaziti.

Ker je bilo na polletni konferenci gimnazije govora o nekaterih perečih problemih, smo zaprosili tov. prof. MARJANA DOBOVŠKA, predsednika delovne skupnosti gimnazije, za nekaj besed o tem. Tole je povedal:

Najdlje smo govorili o neopravičenem izostajanju od pouka. Ugotovili smo, da največ izostajajo predvsem tisti dijaki, ki so sicer sposobni, pa nimajo volje do dela. Prav oni se najbolj izgovarjajo za neuspehe v šoli na prezaposlenost, preveliko število učnih predmetov itd., pa vendar najdejo vedno dovolj časa za posedanje po delikatesah, da drugega ne omenjam. Šolski pravilnik dovoljuje izključitev vseh tistih dijakov, ki imajo pet ali več nezadostnih ocen, ali pa kvarno vplivajo na svojo okolico in sošolce. Profesorski zbor je tako izključil štiri dijake, ker po njegovem mnenju slabo vplivajo na vrstnike tako glede vedenja kot tudi uspeha. Vendar pa imajo vsi možnost, da z rednim in resnim delom popravijo zamujeno in ob koncu šolskega leta brezplačno opravijo razredni izpit, pri čemer jim bodo profesorji radi pomagali in svetovali. Ostalim dijakom, ki imajo po pet ali pa več nezadostnih ocen, je profesorski zbor dovolil nadaljevati redno šolanje pod pogojem, da do tretje redovalne konference izboljšajo svoj učni uspeh. Nikakor nočemo preprečevati dijakom šolanja, želimo le, da bi starši in oni sami spoznali, ali so sposobni za gimnazijo, in jim nuditi mižnost, da sami izstopijo in se lotijo dela, ki mu bodo lahko kos, dokler še ni nič zamujenega.

Poleg drugih problemov smo se ustavili tudi ob tem, da so dijaki našega zavoda preobremenjeni s poukom. Res je namreč oboje; se pravi, da je predmetov precej, pa tudi, da dijaki premalo delajo. Zanimivo pri vsem tem je, da svoje neuspehe pripisujejo prevelikemu številu predmetov le slabi dijaki; naše mneje je, da vzrok leži tudi v njih samih.

To je le nekaj najpomembnejših misli s konference; v druge se ne bi spuščal, ker vam tega tudi prostor gotovo ne dopušča.

Mnenja in kritike zapisal
SLAVKO SPLIHAL

ZBOR STARŠEV NA GIMNAZIJI

V nedeljo, 16. januarja, je bil na gimnaziji zbor staršev, ki se ga je udeležilo okrog 280 mater in očetov. Tov. ravnatelj Veljko Troha je poročal o vzgojnih problemih na šoli; najprej je starše informiral o novih predmetih, kot so praktična znanja, ki naj bi dijaka pripravila za takojšnjo zaposlitev po opravljeni maturi. Žal pa nimamo velike izbire pri teh predmetih, zaradi česar se dijaki odločajo v veliki meri za predmete, ki so si jih izbrali za sklepni izpit.

Preobremenjenosti dijakov je delno krivo tudi preveliko število predmetov, ki jih zahteva predmetnik za gimnazijo, delno pa neurejene razmere, v katerih živijo dijaki, zlasti vozači. Tudi dijaki sami si ne znajo vedno pravilno organizirati priprav za pouk: ko je snovi še malo, ne delajo, ko pa se nakopiči, se ne znajdejo več.

Poseben problem na šoli je neopravičeno izostajanje, ki je značilno zlasti za slabe dijake. Včasih prikrivajo tako izostajanje celo starši sami in podpisujejo opravičila, ki niso resnična, da o zdravniških spričevalih ne govorimo. Kako naj zdravnik po bolezni ugotovi, ali je bil dijak bolan?!

Z zadovoljstvom ugotavljamo, da je na šoli večina dijakov, ki se trudijo, da bi kar največ dosegli, žal pa je nekaj takih, ki ovirajo ostale pri rednem delu. Delovni kolektiv zavoda je zato sklenil, odstraniti vse dijake, ki bi imeli ob polletju pet ali več nezadostnih ocen, če po mnenju profesor-skega zbora kvarno vplivajo na ostale dijake. Ti dijaki bodo v juniju lahko opravljali razredni izpit, zato veljajo zanje disciplinska pravila kot za ostale dijake.

Zahajanje nekaterih dijakov v javne lokale, njihovo kajenje in postopanje po cestah je problem, ki ga šola sama ne more rešiti, ker ne more organizirati uspešnega nadzorstva brez sodelovanja vse javnosti.

Po poročilu tov. ravnatelja je poročal tov. prof. Milan Smerdu o materialnem položaju šole. Vsaka gimnazija mora namreč ustrezati minimalnim zahtevam, da dobi pravico do izdajanja veljavnih spričeval, ali drugače povedano, da je verificirana. Komisija, ki vsako leto preverja, če šole izpolnjujejo pogoje za verifikacijo, je ugotovila, da naš zavod med drugim nima kemičnega in biološkega laboratorija ter delavnic in je zato postavila rok do 1. septembra 1966 za ureditev vseh pomanjkljivosti. Če do danega roka te ne bodo odpravljene, bo šola izgubila pravico do izdajanja veljavnih spričeval. Lahko bomo le še predevali, naši dijaki pa bodo morali razredne izpite polegati na eni verificiranih gimnazij,

če bodo hoteli nadaljevati študij. Za delno ureditev laboratorijev bi potrebovali okrog 210 000 novih dinarjev; šola sama ina približno 90 000 novih dinarjev, kar pa je premalo. Za pribor, aparate in ostali material za vaje v laboratorijih so potrebna seveda še dodatna sredstva. Kot ilustracijo navajam, da bi pribor za vaje iz fizike v četrtem razredu gimnazije stal okrog 40 000 novih dinarjev.

Kot drugi problem v zvezi z materialnim stanjem šole je potrebno omeniti, da je stavba stara že okrog petdeset let, in da je vsekekor potrebna prenovitve. Okna in vrata ne tesnijo več, omet odpada, streha pušča, elektrika je površno napeljana, zlasti pa je pozimi težko vse prostore primerno ogrevati. Najboljša rešitev bi seveda bila centralna kurjava, ki bi jo lahko uporabljali obe sosednji šoli.

Končno je treba omeniti tudi pomanjkanje stanovanj za predavatelje, zaradi česar se ti neprestano menjujejo. Vsak prej ali slej odide tja, kjer mu nudijo boljše pogoje za življenje in delo. V poslopiju zavoda so zdaj štiri stanke. Za njihovo izselitev bi jim morali dati ustrezna stanovanja, ki pa jih nimamo. Za učiteljstvo na šoli bi potrebovali vsaj tri družinska stanovanja in pet samskih.

Razprava in odobravanje navzočih sta pokazala, da mora vsa javnost sodelovati in pomagati, da bo gimnazija jeseni verificirana. Gospodarske organizacije naj bi prispevale sredstva za ureditev laboratorijev in delavnic, občinska skupščina pa omogočila najetje posojil za gradnjo stanovanj. Zastopnika staršev, ki sta bila na zboru ponovno izvoljena, bo sta skupno s predstavniki šole seznanila občinsko skupščino, katere zastopniki so bili na zbor povabljeni, pa so z opravičilom izostali, z zahtevo staršev, da se morajo vsi nerešeni problemi na gimnaziji v najkrajšem roku urediti.

PROF. DUŠAN MODIČ

SIBIRIJA NA GRMU

-Kdo pa so ti ljudje v snegu? Menda niso ruski kaznjenci v Sibiriji?

-Oh, ne, to se le dijaki kmetijske šole, ki so obsojeni na prakso pri -15°C .

ZA ZOOLOGE

-Morda veste, zakaj pes med tekom moli jezik iz gobca?

-Iz preprostega razloga: da je v ravnotežju z repom!

ARTHUR RIMBAUD (1854-1891)

DVAJSET LET

Izgubljeni razuma glas...Telesa preprostost grenko tli...
Adagio. Ah! Brezmejni egoizem mlad, cvetoče upanje: da bi
poletja beli cvet odel ves svet! Izrazi in oblike mro ...
Zbor, ki pomiril bi nemoč, slabost! Zbor kelihov polnočnih
melodij... Zares, sla hitro nas lovi.

/prevedel Slavko Splihal/

Oleš

Jutri bo rojena ljubezen

Težke brokatne zavese pozabljenja mi silijo čez oči, ko se
mi pogled utaplja v mrak. Nekje daleč, daleč kličejo krva-
va obzorja poletno sonce v spomin, budijo svetle dneve ve-
selja... Zakaj ne jaz? Zelene oči noči polze vame, temna
in monotona otožnost me objema, sam ne vem, zakaj. Zapira
se nebo, sili v sobo, duši me, da bi kričal. Ne morem...
In ti? Ti je zimski mrak prav tako topel kot zlato sonce
poletja? Zakaj molčiš? Te res duši tako kot mene? Tako kot
mene? O, povej, da ni res, da je le duša bolna, da je srce
objelo vesoljstvo zvezd in je zato žalostno! Molčiš. In jaz?

Prividi izginjajo, duhovi /se vračajo v noč, skozi krošnje
dreves čujem njih pritajeni šepet. Ostajam sam v svojem
zakletem gradu sanj, soj svetlih zvezd me zagrinja. Svet
je velik, mogočen je svod nad njim...saj lahko pozabljam!
In lahko upamo in razmišljamo! In smo polni želja in hre-
penimo in... Saj bo jutri spet rojena ljubezen?!

Alex

Življenje v S
M
R
T

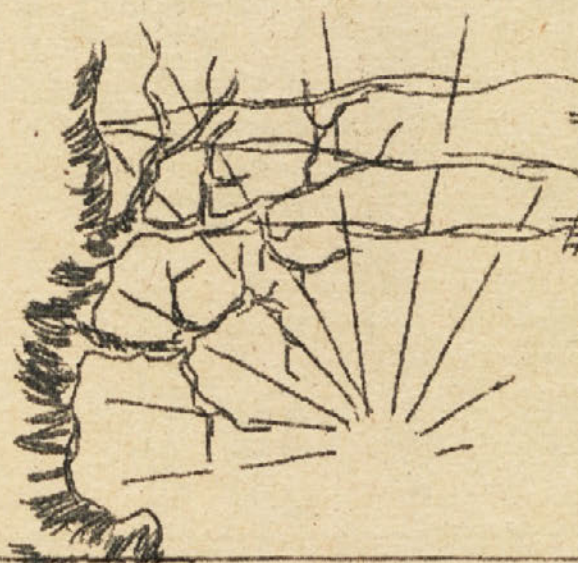
Rojeni smo za življenje,
ne za smrt:
zakaj potem blodimo
z glavami sredi pragozda sanj
in iščemo smrti
in hrepenimo,
da bi se rešili sanih sebe???

Ko umirajo ljudje
pojejo pesmi
srkajo plamene ljubezni
da ne bi umrli
pozabljajo
da se lahko spominjajo
vpijejo
da ne slišijo srca
ki obtožuje
ki hoče in noče
sovraži in ljubi...

Pustite maske pustite jih
na svojih gnilih melonah
razbijajte večnost v urnik
da se ne boste spoznali
iščite srečo v laži —
našli jo boste v smrti..!

VANE

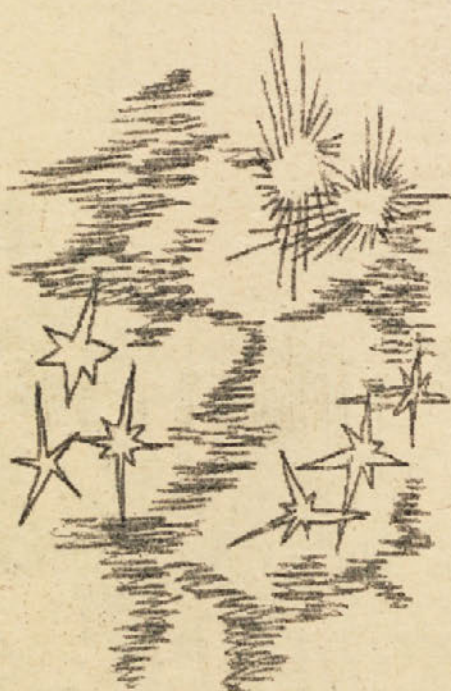

ZVEČER

Star popotnik zliva med vejevje
mrzle žarke...
Volk v daljavi tiho joka v vetru.
Okno svetlo,
sonci
in spomin -nezvesta...

aley

Začaran krog

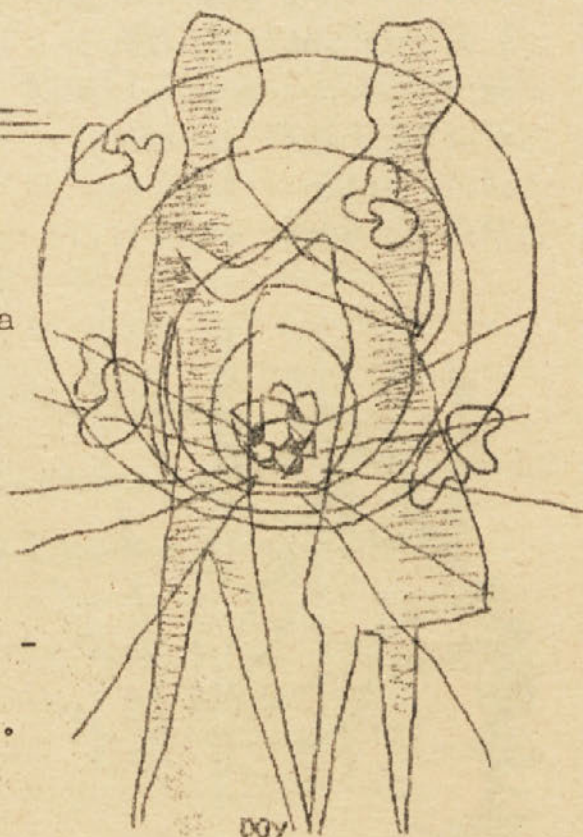
Srce ostaja
prazno
vrni se
čeprav si
daleč
visoko
globoko

utapljam se v mrak
mrak tone v večnost
večnost se razblinja v nič
polzi v rdeč lampijon
žarek sonca v srce.

aley

Sonata

Srebrna svetloba smaragda
sanjavo siplje slep spoznanja
sprevod steza
sozvezdja src sopotniki so
spleta senčnih silhuet
sla sončnega sejhalca
s solzami skruni sladki smeh -
strah sam sadi sadike strahu.

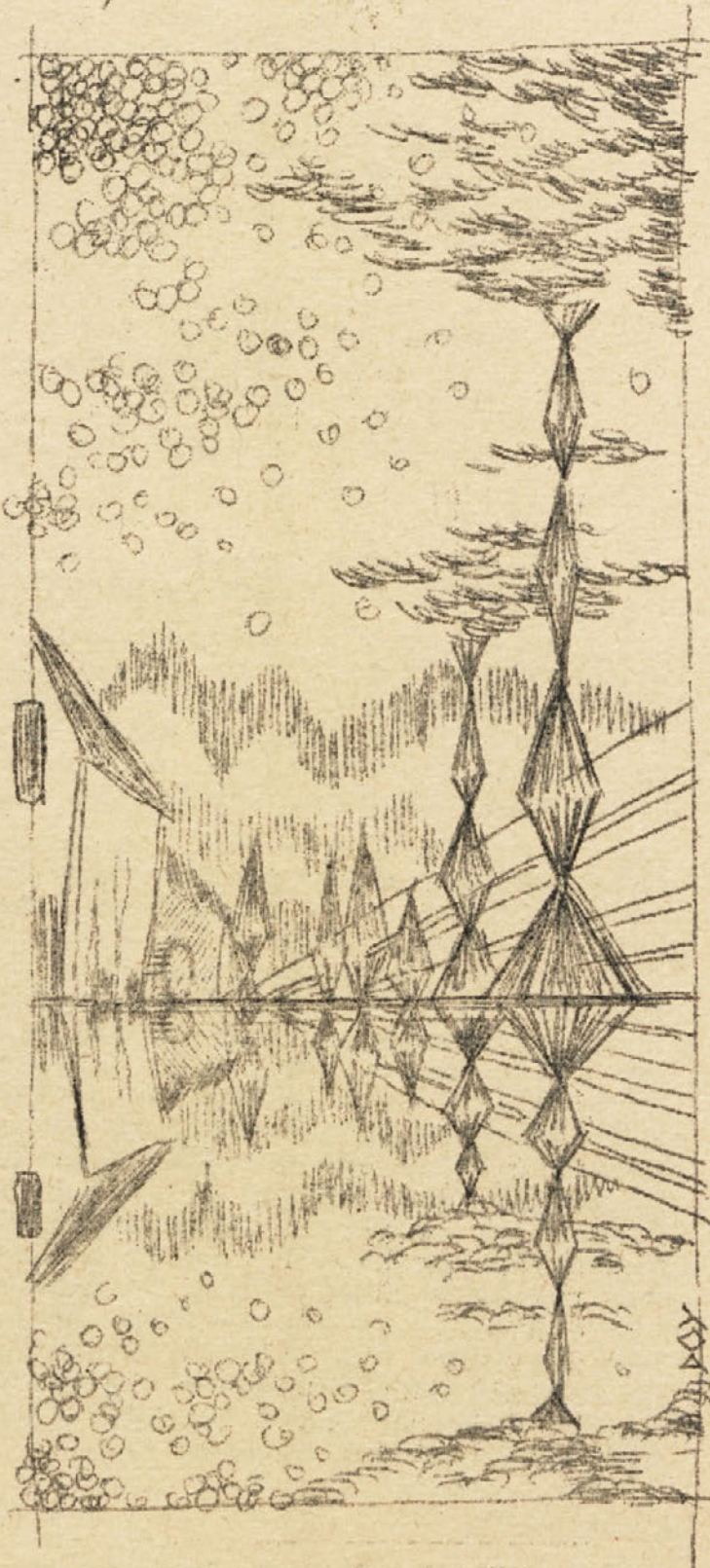
ALEŠ

ZIMSKI DEL DNEVA

Sanje.
 Ped zemljé.
 Kepa snega.
 Skrinja srebra,
 morda zlata.
 Sledi v snegu.
 Vetra nemirni sen.

Danes...
 Danes:
 mrazi me.
 Sledi v snegu
 motni opoj...
 Opij —
 vroče postaja.
 Reševalna postaja
 odklanja pomoč.
 Dimnik še vedno
 bruha dim.
 Kam z njim?
 Peljimo ga
 na sprehod;
 obležal bo
 v travi
 in se pozabil
 pod snegom.

Našli bomo
 pot naprej
 ali nazaj...
 Ti
 ne smemo
 ostati,
 obležati v snegu...
 Ne bomo vendar
 tako bedno umrli!
 Nekaj toplega,
 neznanskega
 dela led.
 Lahko se drsamo
 naprej ali nazaj
 in oboje hkrati.
 Le treba je spati,
 a ne v snegu!
 Treba je živeti
 tudi pod ničlo.

Vane

Jesenski veter

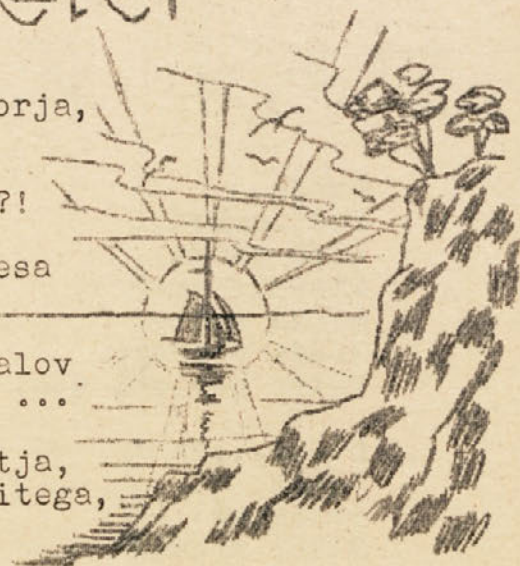
O, veter, veter z juga,
zakaj mi prinašaš glasbo morja,
zakaj v tvoji duši
odmevajo kriki mornarjev
med jambori skritih barkač?!

O, veter, veter z juga,
zakaj mi prinašaš bela peresa
mrtvih galebov?!

Veter, mar ne veš,
da je na skalah pod peno valov
umrla lepota, l e p o t a ...

O, veter, veter z juga,
zakaj mi prinašaš del poletja,
del srca, med zvezdami skritega,
kos mrtve beline?!

O, veter, veter z juga...

V ulici na pol pozabljenih spominov

Nocoj sem bila spet sama in sem se potapljala v ulico na pol pozabljenih spominov. Včasih človek mora tja, da analizira svoja dejanja in svoje besede, da vidi, če so ljudje za malimi okni še vedno prijazni z njim, in če se iz dimnikov kadi. Kadar se dviga preko stréh nežni sivi dim, sem srečna.

Toda danes se v moji ulici ne kadi, hiše so hladne, zastori mrko spuščeni preko stekel. Sama hodim po snežni brozgi, zebe me v roke in ljudje so tuji. Kaj sem storila, da ni danes nikjer prijaznega obraza? Žal mi je, če sem vas žalila. Nisem hotele tega. Molk. Tema — in dolgi, dolgi so dnevi. Zastori so spuščeni, kadarkoli se ozrem v hiše. Bojim se jih. Ali bom vedno ostala sama v tej pozabljeni, tihi ulici, kjer je vse, kar lahko storim, to, da se kesam za tisto, kar sem storila narobe? V premrlih dlaneh pa skrivam najhno rožo, ki sem jo hotela podariti, pa je nihče ne mara. Želim nikoli ne iz srca, govorim, kot bi ne govorila jaz, tuj glas mimo mene govori, a ta drobna roža je moje bistvo, je vse tisto lepo, kar vam želim podeliti, ljudje; a bojim se, da jo boste poteptali v hladno snežno brozgo na ulici in ne bo ostalo ničesar od nje. Zato jo skrivaj rahlo držim in je ne ponujam. Samo malo mi razmaknite roke in našli jo boste! Če pa boste slepi, kot ste bili dosedaj, če boste čuli le žalitve in ne boste niti slutili zaklada v mojih premrlih dlaneh, zaklada, ki je namenjen vam, bom ostala vedno hudobna; skrivali se boste za zastori, ko bom blodila po samotni ulici.

NOČKA

NATAŠA

pičakovanje

Sama sem, sama:
tebe ni.
Postajam nestrpna,
ko čakam, da prideš ti.

Pred menoj vstajajo
tenne podobe,
plašijo me misli,
drgeta vsakega se bojim.

Sama sem,
vse je tiho,
le ura na steni
tiktaka počasi
in vztrajno.
Vztrajna sem jaz,
ko čakam
na tvoj prihod.

MODERNA ZGODOVINA GAGY

NERESNE DRŽAVE

sauce

Država Gagy je obstajala od takrat, ko je začela obstajati.
Zdaj -ne obstaja več.

Država Gagy je merila celih 5mm². Glavno mesto je bilo Gagy, ki je štelo 5000 ljudi in še pol človeka, v vsej državi pa je bilo 2000 prebivalcev. Razumete? Saj morate! Državi je vladal Gagy I. brez krone. Vladal je čudnim ljudem Gogyem. Bili so res nadvse čudni. Hodili so po kolenih, sedeli na ušesih in jedli z nosom. Bili so bistri, spretni in pametni. Kradli sploh niso, če pa že so, niso ukradli le denarnice, ampak tudi denar v njej. Pametno, kajne? Znanost je bila na višku. S hladilniki so ogrevali hiše, kuhali so na gramofonih in se kopali v bojljerjih. Gojili so tudi šport: glavotrk. S tem športom so razvijali možgane, najboljši pa so si s tem polnili denarnice. Da, da, imeli so tudi profesionalce; najboljši je bil Gbggy, vendar je ta tako vneto trkal z glavo, da je moral oditi na dopust v "Možgansko prezračevalnico". In kakšni ljubitelji živali so bili! Gojili so naočarke, miši, podgane, voluharje in bolhe. Glejte, zakaj bi človek hodil k zdravniku, če ina preveč krvi! Pomaga si raje tako, da kupi vrečko bolh Gggy in te ga kmalu rešijo nadležne bolezni. Ljudje so takrat mnogo jedli. Kar pomislite, da bi se vi najedli kravjih jajc in se napili ptičjega mleka. Če so preveč jedli, jih je to oviralo pri delu. Nekoč se je zgodilo, da je neki delavec delal na stavbi z

Avstrija je država na meji med vzhodnim in socialističnim ter zahodnim, kapitalističnim delom starega sveta, Evrope. Za mladino v tej državi je značilno, da živi popolnoma sama zase, ni vključena v organizacije, nima svojega glasila in sploh... Preberite pismo mlade Dunajčanke, ki sicer ni namenjeno za objavo in zato ostaja anonimno. Spoznali in razumeli boste lahko marsikaj, čeprav je kratko.

NAŠI SOSEDI IZ

... Časopisa o čem takem (mladinskega, op.p.) žal nimamo. V Avstriji je mladina dokaj zapuščena in zelo različna. Nekateri preganjajo dolgčas doma, morda ob televizijskem sprejemniku, drugi postopajo po cestah, hodijo v kino, na plese, v bare... Veš, pri nas imamo veliko klubov; v njih se postavljajo fantje z "Glockenschnitthosen" (pri nas jim pravimo hlače à la Saint Tropez, op.p.) in "Schnüresantheden" (trenutno najbolj moderne srajce v Avstriji, op.p.), puščajo la se dolge do ramen, nekateri nosijo tudi kratke brače. Kaditi začnejo naši jezni mladeniči navadno že s štirinajstimi leti ali še prej. Komaj zaslužijo prve šilinge, že si kupijo motorno kolo (tudi na obroke), toda moped kmalu postane pre malo pomemben in kupiti je treba kakšen rabljen avto. Za vozniški izpit pa morajo biti -žal ali hvala bogu?- stari vsaj osemnajst let. Največ se jih izučijo za različne obrti, pa potem pustijo svoje poklice, ker so slabo plačani, in postanejo pomožni delavci. Družijo se v skupine, "bande", ocenjujejo dekleta in jih nadlegujejo, čeprav so še sami mlečnozobni zelenci. Malo starejši si seveda dovolijo še kaj več. Pijejo zelo veliko že od petnajstih let naprej; pijejo prav vse alkoholne pijače, največ pa pivo. Če kdo alkohola ne prenese, postane vsa stvar malo nerodna. Nekateri se po sodišču spremene in si poiščejo dekleta, drugi pa ostanejo "odlični" play boyi. Če se že ukvarjajo s športom, potem igrajo le nogomet. Glasba: jasno, beatlesi in vsi njim podobni ali pa počasne melodije. Ljubezen pri fantih teh let ni bogve kako v čislih, le redki si v teh letih najdejo dekleta za življenje. Velik je porok, ker morajo biti, zato ni čudno, da je mnogo tudi ločitev. Pa naj bo dovolj o jeznih mladeničih!

Dekleta se veliko več ukvarjajo s športom in rade plešejo. Veliko jih tudi kadijo, čeprav jim cigarete verjetno ne diše preveč, pa tudi flirtajo rade. Nekater dekleta so toliko neumna, da se vdajajo vsakemu fantu, pa torej ni nič čudnega, da mnoge dobijo otroka že s sedemnajstimi, šestnajstimi ali celo petnajstimi leti. Mnogo dajejo mlade Avstrijke na svoja znanstva z moškimi in svoje "pustolovščine". Najnovejšo modo v svetu dobro slede: volnene nogavice, rebraški puliji, škotska krila in ozki, popeti zinski plašči so zdaj najbolj v modi. Dekliške frizure so spet rahlo valovite in srednje dolge.

Danšnja avstrijska mladina ima zares manjvrednostne komplekse, ne najde razumevanja in se čuti nepotrebno. Prav zato je med njimi toliko "posebnežev". Še to: Na Dunaju je precej študentov, toda več kot polovica jih je iz tujine.

P.S.: Piši mi, kakšna je jugoslovanska mladina!

Pisimo z Japonske

Prevedla: B. Dobovžak

Bõjim se, da si misliš: "Harumi je zelo lena in slaba deklica!" Prosim, prosim, oprostite mi! Tako dolgo ti nisem pisala, že štiri mesece je, in ničesar ti nisem poslala za praznik. Prosim, dovoli mi, da ti zdaj zaželim vso srečo!

Kako si preživela zadnji dan starega in prvi dan novega leta? Kako ju preživljate v vaši deželi?

サヨウナラ 東京

Zadnjega dne v starem letu smo gledali televizijo. Mnogo, mnogo odličnih programov nam pripravijo naše televizijske postaje za zadnji dan v letu in prvi, drugi ter tretji januar. Najodličnejša in najbolj znana je oddaja "Yukutashi Kurutoshi" - "Stero in novo leto", ki jo lahko spremljamo po vsej Japonski do polnoči. Gledamo lahko tudi "Ko-Haku Utagassen", to je glasbeni dvoboj med rdečimi in Belimi. V njem nastopa po 25 pevki in pevcev, najslavnejših v naši deželi. Pevke predstavljajo rdeče in pevci belo moštvo. Tokrat so zmagali beli s svojo čudovito umetniško močjo. Njihovo petje je poživiljela igra mnogih znamenitih japonskih dramskih umetnikov.

Opolnoči vsi zvonovi v templjih počasi, slovesno, mogočno sto osenkrat zazvonijo. Njihovi lepi, čisti glasovi opajajo naša srca in bude v njih spomine. Sto osem udarecev pomeni sto osem bridkosti, ki težijo ljudi; tako nas uči budistična vera. Ko odbije ura polnoči, si voščimo "Omedeto" - "Srečno novo leto!" Tedaj tudi jemo "Toshi Koshi Soba".

"Toshi Koshi" pomeni "pot skozi novo leto", "Soba" pa so japonski ajdovi rezanci.

Na Japonskem je zadnji dan leta zelo živahen. Vsi člani družine pometajo in pospravljajo po hiši, gospodinje kuhajo za Novo leto, ljudje poravnavejo dolgove, če jih imajo. Na novoletni dan nosijo dekleta kimono, japonsko narodno oblačilo. Mnogo lepih novoletnih voščil imamo v naši deželi in izmenjavamo si jih s številnimi prijatelji. Na ta dan jemo posebne jedi, od katerih ima vsaka svoj pomen.

V prvem jutru novega leta hite množice ljudi na griče ali k morskimi obali, kjer pričakajo sončni vzhod, prvi v letu. Sonce vzide tega dne točno pet minut pred sedmo...

Novo leto praznujemo tri dni. Ljudje obiskujejo številna gledališča in kinematografe. Novoletni programi so povsod zabavni in veseli. Japonci verujemo v pregovor: "Sreča vstopa pri veselih vratih," zato se za Novo leto mnogo veselimo in smejemo.

Vsem vam želim, da bi preživeli novo leto v sreči, miru in veselju!

Pošiljam ti japonsko punčko. Ime ji je Himedaruma. Upam, da jo boš imela rada.

Mnogo ljubezni od

HARUMI

あなたへ
 新年の
 上を向って
 トウエ

~~PERSPEKTIVE ŠŠD~~

Ko je prvi jugoslovanski kongres za telesno kulturo 1958 leta v Beogradu dal pobudo, naj se na šolah razvijejo prostovoljne organizacije za telesno kulturo, so se povsod po državi začela ustanavljati šolska športna društva. Tako sta se ustanovili tudi šprtni društvi na gimnaziji in učiteljišču, ki sta se lani združili.

ŠŠD gimnazije kot prostovoljna dijaška organizacija deluje z namenom, da dopolnjuje redno šolsko telesno vzgojo, nudi dijakom torišče zdravega razvedrila, razvija navado in potrebo po aktivnem športnem udejstvovanju, razvija karakterne lastnosti, neguje tekmovalnost, navaja na samoupravljanje, skratka, razvija harmonično razvitega, dejavnega človeka, ki bo kar največ prispeval za družbeno skupnost.

Obe bivši šolski športni društvi sta bolj ali manj životarili. Objektivni vzroki za to so bili pomanjkanje strokovnega kadra za vodenje sekcij, pomanjkanje prostora, skromna finančna sredstva, med subjektivne pa lahko štejemo mladost same organizacije, dostikrat tudi malomarnost in nediscipliniranost dijakov pri organizacijskem delu in treningih.

Ne bi bilo prav samo grajati, saj sta društvi v obdobju od ustanovitve do združenja dosegli tudi nekaj vidnih uspehov, vendar pa nista popolnoma uresničili namena, zaradi katerega sta bili ustanovljeni. Če bi ocenjevali njuno delo po šolskih merilih, bi lahko dali oceno "dobro".

Prvo polletje šolskega leta 1965/66 je pokazalo, da bodo potrebne korenite spremembe, če bomo hoteli, da bo društvo zaživelo in našlo pravo mesto, ki ga po svoji vlogi tudi zasluži. Predvsem bi bilo treba urediti organizacijo društva. Upravni odbor društva bi moral resneje zgrabiti za delo in preko referentov za posamezna panoge ter razrednih športnih referentov sestaviti tak program dela, ki bi se kar najbolj prilagodil pogojem in interesom dijakov.

Glede dela sekcij sem mnenja, da bi bilo bolje, da se vključijo v treninge mladincev pri že obstoječih športnih organizacijah, oziroma pri enotnem športnem društvu, ki ga bomo, upajmo, dočakali še to pomlad. Tako bi bil rešen problem strokovnega in načrtnega vodenja treningov, pa tudi razpoložljivi telovadni prostor in rekvizite bi bolj ekonomično izkoristili. Športni referenti bi za posamezne panoge seveda vodili evidenco, koliko dijakov se udeležuje treningov. Morda bi ŠŠD obdržalo le tiste sekcije, za katere ne bi bilo pogojev v enotnem društvu, in tiste, ki bi se jih sicer vozači ne mogli udeležiti.

Glede tekmovanj ne bi bilo pri taki organizaciji nobenih nasprotij; tekmovanja v ŠŠD bi morali organizirati tako, da bi z njimi zajeli čim več dijakov, ki bi se lahko navdušili za aktivnejše udejstvovanje.

jejo matrice, socialno šibkejšim pomagajo z denarjem v obliki kreditov, svoje usluga pa nudijo tudi drugim delovnim organizacijam.

Klub štipendistov ima predstavnike iz vseh razredov. Ti skrbijo za to, da slabše situirani dijaki dobe štipendije, seveda le, če so dobri dijaki. Pred gospodarsko reformo je klubu uspelo dobiti nekaj štipendij, zdaj pa gre precej težje.

Ob takih pogojih res ne moremo zahtevati velikih uspehov pri izvenšolskem udejstvovanju ekonomistov, veliko upanja pa nam daje gradnja nove šole. Upamo in želimo, da bo takrat bolje.

UREDNIŠKOV KOTICEK

Uredniški odbor želi, da bi bile Stezice srednješolski list tudi glede prispevkov in ne samo uradno. Zdaj se namreč dogaja, da prispevke, še posebej literarne, pošiljajo le gimnazijci, pa nekateri bralci neupravičeno kritizirajo uredniški odbor, češ da objavlja le gimnazijske članke. Drugo poglavje je seveda kvaliteta; razumljivo je, da ne moremo objaviti vsega, kar dobimo. Odveč je užaljenost nekaterih (literarnih) sodelavcev! Primate raje spôt za pero in nikor že ob prvem neuspehu ne vrzite puške v koruzo! Vaja dela mojstra, tega nikor ne pozabite. Naši odgovori nikakor nima jo namena, odvracati mladih od literarnega ustvarjanja; nasprotno - želimo bi, da bi vam bile naše kritike - če jih smem tako imenovati - v pomoč in spodbudo pri nadaljnjem delu. Tak namen imajo tudi knjižne nagrade avtorjem najboljših prispevkov (ne samo literarnih!), ki jih bomo s to številko začeli podeljevati.

SLAVČEK Z GRMA-Poslal si tri pesmi in prosiš, naj ti jih objavino. Pesmi za objavo še niso zrele predvsem zato, ker jim manjka jasnosti misli, večkrat zahajaš v protislovja. Le oglej si jih dobro in videl boš, da še niso godne! Pa ne obupaj; piši sproščeneje in naj ti ne bo rima edino vodilo pri pisanju! Veliko beri (to velja tudi za druge) in oglasi se še!

NATAŠA R.- Poslala si nam prozni sestavek Jesensko sonce in pesem Zemlja pozimi. Tvoja proza je vsekakor boljša od poezije, čeprav tudi njej manjka jasnosti in jedrnatosti. Veš, ni važno, koliko napišeš, ampak kaj napišeš in kaj s svojim delom poveš! V Zemlji pozimi se vleče skozi vseh pet kitic ena ~~ena~~ misel in pesem postaja že banalna. Proza je v tem pogledu mnogo boljša. Pričakujemo tvojo ljubezensko liriko!

TATJANA- Tudi tvoji prozi manjka jasnosti in razločnosti. Misl tvojega sestavka ni slaba, tudi jezik dobro obvladaš, le misel moraš natančneje izraziti. Oglasi se še kaj!

SNEŽNA- Srečala sem bomo objavili v prihodnji številki.

Ob 90-letnici Kettejevega rojstva

Pomrli so že vsi novomeški Kettejevi starostni vrstniki - tudi dr. Niko Županič - njegov mladostni prijatelj in po pisanih in tiskanih virih zadnji član Kettejeve Zadruge. Kje so dnevi, ko je prihajal poleti ob sončnem vremenu v Novo mesto? V beli obleki in z belim slamnikom na glavi je počasi prehodil trg in ozke ulice okrog. Zako rad je tipal po mladostnih spominih. Vedel je anekdoto o vsaki hiši in za vsakega dijaka, pri kateri gospodinji je stanoval. Jaz pa sem vesel nosil

težke kovčke tega moža, ki je poznal tudi Kettejeja kot nihče drug. Dolgo je tega, kar sem ga zadnjič spremljal po zavutih novomeških poteh s platnenim kovčkom v roki. To je bil eden zadnjih Županičevih obhodov dijaškega Novega mesta; dragoceni spomini so vreli iz njega in Županič jih je razdajal. Marsikaj tega sem pozabil, a kar je od časa do časa povedal o Ketteju, sem ohranil v spominu skupaj s podobo starega moža.

Lep dan je; popoldne je spet ujeto v pajčevine vej, ciklama se je obrnila k oknu in slike dobivajo pravo barvo. Še enkrat se sprehajam z dr. Županičem po prehojenih poteh.

Ko Novo mesto še ni imelo železnega mostu in je peljal v Kandijo lesen most, se je Kette rad naslanjal na njegovo ograjo in gledal Krško, ki

"Tiha in nema
se vije krog mesta
in ga objema
kot ljubica zvesta."

Večkrat dnevno je pešačil po mostu domov v Kandijo. Od tod se je preselil pod Marof. "Atilova" hiša, v kateri je živel, je vsa potisnjena v breg. Danes je močno prezidana in hvala gre Županiču, da je Gaspariju naročil ohraniti njeno podobo. Pod okleščeniimi kostanji se spustiva na trg.

"Prekrasni trg, čarobni trg
v dolenski metropoli,
pač mnogo jih na svetu je,
a tacega nikoli."

Na široki ploščadi stoji kamnit vodnjak z verzi na robovih. Stari železni vodnjak s konjskimi glavami in široko kotanjo, ki je nekđaj stal na tem mestu, pa zdaj krasi nižjeavstrijski trg Trauberg. Novomeščani so ga prodali, ko so zgradili vodovod. Iz konjskih žrel ne teče več voda v vrče novomeških gospodinj ob srebrnih jutrih, ob njem nihče več ne šepeta svežih novig in utihnil je zbor veselih dijakov na njegovih stopnicah. Sedaj pa žaluje na tujem trgu.

Mimogrede se je Županič ozrl na okno ob rotovžu in dejal, kako rad je Kette iz ozke ulice skrivaj gledal vanj, da bi zagledal Angelo. Že sva bila pri stari gimnaziji in smejal sem se šalam o šegavem patru Lacku. Stavba diši danes po zdravilih, vendar so v strogem redù razvrščena okna še vedno okna razredov, le mostovža med frančiškansko cerkvijo in šolo ni več. Ko je Kette stopil v novomeško gimnazijo, je globoko spremenil življenje v njej. Pesnik, pevec Dolenjskega pevskega društva in razgledan dijak, je užival ugled - tako močne osebnosti ni bilo na naši gimnaziji nikdar več. Še so jo zajela podobna razpoloženja od časa do časa, ko je mladi Milan Pugelj želel obnoveti Zadrugo ali ko sta Pucelj in Cvelbar pisala list izpod Gorjancev in je izdajal krog Mirana Jarca svoj Album.

Povzpela sva se na Kapiteljski grič, kjer je k nenavadni arhitekturi prislonjen gotški prezbitერი in tu je podobno kot Prešeren Julijo, spoznal Kette Smolovo Angelo:

"Zakaj sem bil v kapiteljnu, zakaj!...
Tam stala pred oltarjem razsvetljenim,
in v lila-krilu s slamnikom rumenim,
žarela je kot v jutru rošni maj."

Po ozkih ulicah sva se bližala Bregu, hodila mimo dijaških stanovanj, kakor je Kette prav rad hodil na obiske - in že sva prestopila prag nekdanje Jakčeve gostilne. Dr. Niko Županič je prešerno zaklical:

"Daj mi, daj vinca,
lepa točajka!"

"Veš dekle, kdo je to napisal?" je vprašal natakario in nadaljeval: "Dolgo je tega, ko sva s Kettejem sedela v tej gostilni in kegljala. Sem sem vedno rad zahajal, zdaj pa še rajši, ko mi ti strežeš, saj sva oba Belokranjca."

Tako mi je dr. Niko Županič odkril Ketteja in zóaj vem, da Kette živi ne le v svojih delih, ampak v vsem Novem mestu, v vsej bližnji okolici. V oblakih, sapah, v nametanih gričih in v razpenjenem traku Krke.

Bogomil Komelj

Ko pride mati v kuhinjo, opazi začudena, da imá mali Janezek zavezan prst.

-Ubogi fantek, mu reče, ali si se uderil po prstku?

-S kladivom sem se kresnil po njem, reče mali.

-Pa te nisem nič slišala, da bi jokal, nežno dé mati.

-Ne, odvrne Janezek, mislil sem, da si šla nakupovat!

////////////////////////////////////
NE OBUPUJTE V VROČIH POLETNIH DNEH!

ČIM PREJE SI KUPITE BLAGO Z OZNAKO

D I O L E N,

KI GA IZDELUJE

"NOVOTEKS"
tekstilna tovarna
NOVOMESTO

////////////////////////////////////
Židovski zdravnik in učenjak Maimonides, ki je živel v Španiji, se je z nekom sprl in mu pisal naslednje pismo: "Če bi se dali udarci napisati, bi ti poslal zelo dolgo pismo; tako pa ne vem, kaj naj ti pišem."

o o o

Na zabavi pri ugledni pariški gospe stopi domišljav plenič k pripovedniku Dumasu in ga nesramno vpraša:

-Oprostite, gospod Dumas, ali je res, da je vaš oče mulat?

-Res.

-Torej je bil vaš ded zamorec?

-Da.

-In kaj je bil vaš praded?

-Opica.

Plenič se začne krohotati, Dumas pa mu resno pravi:

-Da, da, kot vidite, se moje poreklo neha tam, kjer se vaše začinja.

o o o

Neki bralec je pisal v znanem časopisu: "Moja vnukinja me je zgrabila za brado in me grajala, rekoč: Dedek, brada ni zate, imajo jo mladi fantje!"

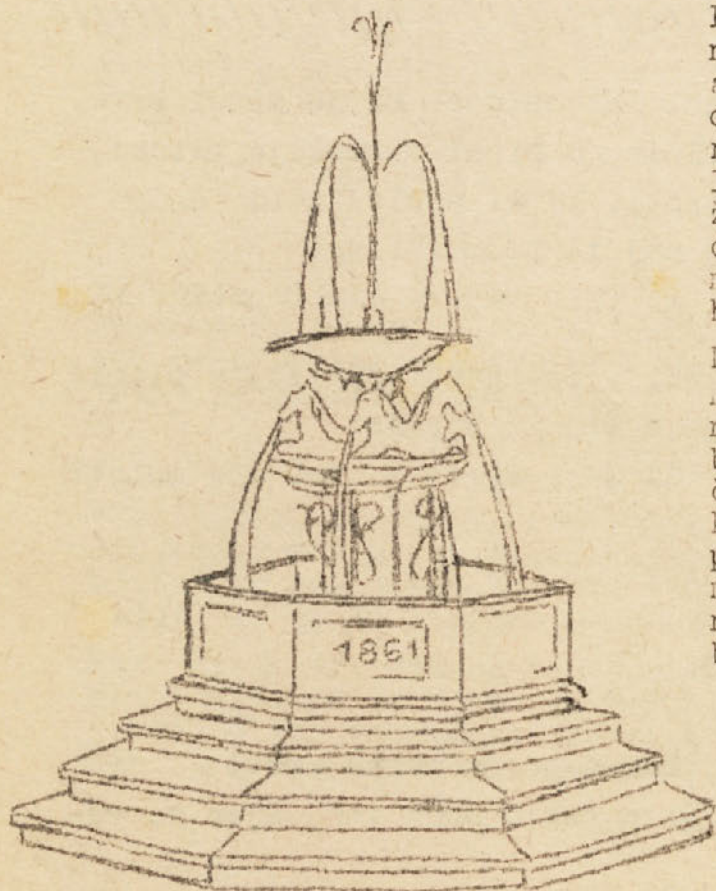
sterzice

Noč trudna
molči,
nezamudna
beži
čez mestni trg luna sanjava.
Vse v mraku
mirno,
na vodnjaku
samó
tih vetre z vodoj poigrava.

Vodice
šumé
in rosice
pršé
brez konca v broneno kotanjo;
brezdanj je
ta vir,
šepetanje,
nemir
brezkončna, kot misli so nanjo.

Pa blizi
ni cest,
ah, v Elizij
do zvezd
ne morete kaplje šumeče.
In smele
željé
do Angéle
noje
hitite zaran hrepeneče...

Noč trudna
molči,
nezamudna
beži
čez mestni trg luna sanjava,
ki ruši
pokoj
moji duši
nocoj,
brezskrbno pa deklica spava.

NA TRGU
Dragotin Kette
(1875-1899)